

XIII. évfolyam, 94. szám

2010 /3.
JUNIUS

Közgazdász Fórum

Forum Economic

RMKT
Economist's Forum

Kiadja a Romániai Magyar Közgazdász Társaság

A Romániai Magyar Közgazdász Társaság és a Babeş–Bolyai Tudományegyetem
Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kara magyar tagozatának közös szakmai közlönye

A tartalomból

3. **Bíró Biborka-Eszter**
Elektronikus kereskedelem az EU-ban és Romániában
17. **Kulesár Erika – Ráduly Matild**
Tanulmány Csemánon faluturizmusáról: becsült jövőkép
31. **Seer László**
Internetes médiatartalmak bevételi modelljei Romániában:
korkép és kilátások
47. **Lázár Ede**
A keresleti függvény empirikus meghatározásán alapuló árkutatási
módszer alkalmazása egy romániai webáruház termékeinek beárazásánál
63. Agrárgazdaságtani rovat

KÖZGAZDÁSZ FÓRUM

Forum Economic
Economist's Forum

Tartalomjegyzék

BÍRÓ BÍBORKA-ESZTER

Elektronikus kereskedelem az EU-ban és Romániában3

KULCSÁR ERIKA – RÁDULY MATILD

Tanulmány Csernáton faluturizmusáról: becsült jövőkép17

SEER LÁSZLÓ

Internetes médiatartalmak bevételi modelljei Romániában:
körkép és kilátások31

LÁZÁR EDE

A keresleti függvény empirikus meghatározásán alapuló árkatatási
módszer alkalmazása egy romániai webáruház termékeinek
beárazásánál47

Agrárgazdaságtani rovat63

A 2010-es korrupció elleni konferencia tapasztalatairól76

CSOMAFÁY FERENC

Gazdasági események79

RMKT-hírek87

A Román Nemzeti Bank hírei89

Elektronikus kereskedelem az EU-ban és Romániában

BÍRÓ BÍBORKA-ESZTER¹

„A kereskedelem a hálón kezdetben lehet, hogy veszteséges lesz, de biztosan azzá fog válni, ha nem kerül oda!”

Esther Dyson

Az elektronikus kereskedelem fogalma és szabályozása napjaink információs társadalmának központi kérdése, ugyanis fejlődése jelentős foglalkoztatási lehetőséget kínál az Európai Unióban – főként a kis- és középvállalatok esetén –, emellett serkenti a gazdasági növekedést és az európai cégek innovációs befektetéseit. Az elektronikus kereskedelem javíthatja az európai ipar versenyképességét is, feltéve, hogy mindenkinek van hozzáférése az internethez. Ezt a központi gondolatot fogalmazza meg az unió szintjén született, az elektronikus kereskedelmet szabályozó 2000/31/EK Irányelv. Az unió szabályozás mellett ezen a területen léteznek nemzeti jogszabályok is, amelyek a Romániában megvalósuló elektronikus kereskedelmet hivatottak szabályozni. Jelen tanulmány végigköveti az elektronikus kereskedelem kialakulását, majd áttér ezen terület unió és országos szintű szabályozására.

Kulcsszavak: elektronikus kereskedelem, információs társadalom, szolgáltatás-nyújtás, elektronikus eszközök segítségével létrejött szerződések, szabályozás, EU, Románia

JEL kód: K29, K39

Amint a választott mottó is szemlélteti, napjaink információs társadalmának működése elképzelhetetlen lenne az elektronikus kereskedelem léte nélkül. Bármilyen gazdasági tevékenységre gondolunk, mindenképpen találunk előbb vagy utóbb egy olyan szálát, amely valamely elektronikus eszköz feltétlen használatához vezet. Nehezen találunk viszont olyan gazdasági egységet, amely legalább a legfontosabb adatainak közlése érdekében ne venné igénybe az internetet, még ha nem is

¹ Doktorandusz, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Közgazdaság- és Gazdálkodástudományi Kar

ezt a csatornát választja termékeinek és szolgáltatásainak értékesítésére. Egyre több azonban az olyan társaságok száma, amelyek a hagyományos kereskedelem mellett a világháló kínálta virtuális piactér adta lehetőségeket is kihasználják.

Jelen tanulmány betekintést nyújt az elektronikus kereskedelem kialakulásába, majd annak fogalmát igyekszik tisztázni, ezután pedig áttér az elektronikus kereskedelem uniós szintű, majd romániai szabályozására.

Az elektronikus kereskedelem kialakulása

Az elektronikus üzletvitel (e-business) kifejezés, valamint a mögötte álló tartalom megjelenése egyértelműen az IBM nevéhez köthető, ugyanis 1995 őszén a Comdexen² meghirdette az e-business vízióját. Ekkor még senki sem gondolta, hogy alig négy éven belül az információs társadalom eljut addig, hogy az IBM vezetői már az e-business eszközeinek, módszereinek második generációját körvonalazhatják. Az IBM 1997-ben megfogalmazott meghatározása szerint az e-business nem más, mint „sokszínű üzleti értékek nyújtásának biztonságos, rugalmas és integrált megközelítése az alapvető üzleti folyamatokat futtató rendszerek és eljárások kombinálásával, kihasználva az internetes technológiák nyújtotta egyszerűséget és elérhetőséget”.³ Közben nyilvánvalóvá vált az is, hogy egyre inkább az elektronikus üzletvitel jelenti a gazdaság fő hajtóerejét.

A korszerű információs és kommunikációs technológiák a gazdaság egyre több területén jelentek meg, alkalmazásuk megváltoztatta a hagyományos viszonyokat. Az új technika lehetővé teszi és erősíti a globalizáció jelenségét, a földrészek közötti kommunikáció gazdaságossá teszi az országhatárok felett átnyúló gazdaságok, vállalkozások működését. Ennek hatékony és gördülékeny működéséhez azonban feltétlenül szükséges egy jól megszerkesztett, átfogó jogi keret.

Az Amerikai Egyesült Államokban 1966-ban az Információs Sza-

² Computer Dealer's Exhibition

³ Berecz Patrícia, Elektronikus kereskedelem infrastruktúrája, 2007 <http://www.avacongress.net/ava2007/presentations/ais/3.pdf>, 1.oldal (2009.12.20)

badtság Törvénye, 1986-ban az Egységes Információs Szabadság Törvénye és 1996-ban az Elektronikus Információs Szabadság Törvénye lépett életbe, megteremtve ezáltal az informatikai és kommunikációs terület jogi szabályozását.

Az Európai Parlament számára készített 1996-os jelentés internetes gazdaságról beszél, ezáltal egy újabb fogalom jelenik meg. Az említett jelentés már tartalmazza, hogy ezen új fogalom a kulturális, oktatási képzési területekre is hatást gyakorol, továbbá társadalmi téren is lényeges és előnyös módosításokat hoz Európa polgárai számára.

Az Európai Bizottság számára 2000. márciusára – Romano Prodi, a bizottság elnökének vezetésével – készült el az a tíz pontos javaslatcsomag, amelynek középpontjába az internet alkalmazása került, és amelyben megjelent az elektronikus kereskedelem is, mint kiemelt program⁴.

Az elektronikus kereskedelem fogalma

Az e-business elnevezés az internetes kommunikációtól az adatátvitelen, az elektronikus beszerzésen, a pénzügyi tranzakciókon, az aukciókon, a távfelügyeleten és a kontrollon keresztül egy sor olyan tevékenységet jelöl, amely digitalizált kommunikáció segítségével megy végbe⁵. Az e-business tehát nem csupán az elektronikus úton történő adásvételt, hanem a vevők részére nyújtott szolgáltatást és az üzleti partnerekkel történő együttműködést is jelenti. Ezért az üzleti partnerek közötti olyan tranzakcióként vagy kommunikációként fogható fel, amelyben az információcsere nem fizikai, hanem elektronikus úton megy végbe.

Az elektronikus üzletvitel (e-business) és elektronikus kereskedelem (e-commerce) fogalma gyakran keveredik, sokan összetévesztik vagy éppenséggel szinonimaként használják. Az előbbi észrevételt szem előtt tartva azonban célszerű és hasznos az e-tevékenységek kettéosztása: az elektronikus üzletvitel nem rokon értelműje az elektronikus kereskedelemnek, hanem annál tágabb fogalom. Az elektronikus kereske-

⁴ www.jegyzet.hu/notes.aspx?download=1&id=1113, 3. oldal (2009. 12. 20)

⁵ Berez Patrícia, Elektronikus kereskedelem a gyakorlatban, 2006 <http://odin.agr.unideb.hu/magisz/Palyazat/Diploma2006/Berez%20Patricia.pdf>, 4. oldal (2010. 01. 03)

delem az interneten folytatott elektronikus üzletvitel egy szelete, amely magába foglalja a termékek és szolgáltatások online értékesítését, az elektronikus beszerzést, a szállítói, partneri kapcsolatok fenntartását⁶. Olyan elektronikus megoldások tartoznak az e-kereskedelem kategóriájába, amelyek segítik a vállalatokat az üzleti és ügyviteli kapcsolataik lebonyolításában annak érdekében, hogy üzletvitelüket, illetve működésüket hatékonyabbá tegyék. Az online kereskedelem több ponton is eltér a hagyományos kereskedelemtől. A legfőbb eltérést talán az jelenti, hogy a teljes szerződéskötés az interneten keresztül valósul meg. Ez valóban csak az úgynevezett direkt elektronikus kereskedelemnél igaz, amikor a felek kapcsolatának minden aspektusa az interneten játszódik le – például egy számítógépes program megrendelése esetén, amelynél a rendelést a kereskedő honlapján lehet feladni, majd a szoftvert és a hozzá tartozó utasítást ugyaninnen lehet letölteni, és a fizetés is a világhálón keresztül történik. Az indirekt elektronikus kereskedelem esetében, amikor valamilyen kézzelfogható dolgot, árut rendel meg az ügyfél, a szerződéskötés ugyancsak elektronikus úton történik, de a teljesítés már nem.

Az elektronikus kereskedelem az Applegate szerint több mint egyszerűen a javak elektronikus úton történő adásvétele: magába foglalja a hálózati kommunikációs technológiák alkalmazását annak érdekében, hogy mind a szervezeten belüli, mind a szervezeten kívülre nyúló értékteremtő lánc összes szintjén széleskörű tevékenységet tudjon folytatni⁷.

Jogi szempontból nézve elektronikus kereskedelemnek nevezzük a távollévők között, elektronikus eszközök által megtett, olyan, jogilag releváns cselekményeket, amelyek egyedileg meghatározható jogalanyok között polgári jogi jellegű viszonyt hoznak létre, feltéve, hogy a jogszabály az elektronikus kereskedelemre vonatkozó rendelkezések alkalmazását nem zárja ki⁸.

⁶ Magyar Csaba, Az Internetes kereskedelem múltja, jelene, jövője, 2004 http://elib.kkf.hu/edip/D_11335.pdf, 8. oldal (2009.12.20)

⁷ Szabados Judit, Az elektronikus kereskedelem bevezetésének beszerzésre gyakorolt hatásai, 2002 http://elib.kkf.hu/edip/D_9119.pdf, 56. oldal (2009.01.03)

⁸ Berecz Patrícia, Elektronikus kereskedelem infrastruktúrája, 2007 <http://www.avacongress.net/ava2007/presentations/ais/3.pdf>, 2. oldal (2009. 12. 20)

Az elektronikus kereskedelem szabályozása

Az internet számos olyan tulajdonsággal rendelkezik, amely megnehezíti a jogi szabályozást. A nehézségek alapvető forrása az internet virtuális jellegéből adódik. Az interneten közölt információk szabályozását illetően az államok meglehetősen korlátozottak.

A jogi szabályozás kialakítása során tekintettel kell lenni arra, hogy csak azokra a kérdésekre terjedjen ki, amelyekre a hatályos jogszabályok nem adnak kellő iránymutatást. Az elektronikus kereskedelem specifikus kérdéseinek szabályozása esetén a jogalkotó feladata, hogy a technikai fejlődést számításba véve olyan „egészséges” – a korlátlan technikai lehetőségeket túlszabályozással nem gátoló, azaz „technika-független” – jogi kereteket és környezetet teremtsen, amely megfelelő biztosítékot nyújt az üzleti (vásárlói, kereskedői) bizalom kialakulásához⁹.

Az elektronikus kereskedelem szabályozása az Európai Unióban

A szabályozás irányelv formájában jelent meg, amelyet az 1998-as első tervezetet követően az EU döntéshozatal-előkészítési folyamatának számos lépcsőjét megjárva, néhány módosítás után 2000. június 8-án fogadtak el (2000/31/EK Irányelv)¹⁰. Lévén, hogy az irányelv, mint jogforrás nemzeti szabályozások megalkotásának kötelezettségét rója a tagállamokra, az elektronikus kereskedelemre vonatkozó irányelv megjelenését követően a tagállamokban elkezdődtek az erre a területre vonatkozó törvényi szabályozás létrehozását célzó törekvések.

Az elektronikus kereskedelem szabályozására vonatkozó irányelv kizárólag a közös belső piac jogi viszonyainak szabályozását tartalmazza („az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások fejlődése a belső határok nélküli övezetben az európai népeket elválasztó határok megszüntetésének létfontosságú eszköze”¹¹; az irányelv célja az, hogy létrehozza az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásoknak a tagállamok közötti szabad mozgását biztosító jogi keretet”¹²), külső vo-

⁹ Szecskay András, Az Internet alapvető jogi problémái, 2000, 2. oldal
<http://www.szecskay.hu/dynamic/aszy009.pdf> (2009. 12. 21)

¹⁰ http://tudastar.netacademia.net/publikacio/cikk/doc/0104jog_comm.doc (2009. 12. 21)

¹¹ 2000/31/EK Irányelv (1) cikke

¹² 2000/31/EK Irányelv (8) cikke

natkozásokra nem tér ki („ez az irányelv nem alkalmazandó harmadik országban letelepedett szolgáltatók által nyújtott szolgáltatásokra”¹³). A harmadik államokra tehát azon lehetőségek, szabályok, amelyeket az Irányelv tartalmaz, nem vonatkoznak. Amennyiben valamely, nem uniós ország mégis igényt tartana az Irányelv kínálta lehetőségekre, köteles magát valamely uniós országban regisztráltatni.

Az Irányelv több új rendelkezést hozott az elektronikus kereskedelem szabályozó rendszerében, amelyeknek célja egyrészt a tagállamok szabályozási rendszereinek összehangolása, másrészt viszont nem vezetett be olyan jogi akadályokat, amely az önkezdemenyezést és az önszerveződést gátolná az internetes kommunikációban. Úgy is lehetne ezt a helyzetet jellemezni, hogy egyfajta „szabályozott szabályozatlanságot”¹⁴ teremtett, amely, bár lehetőséget ad egy megfelelő mozgástér biztosítására az önrendelkezést illetően, mégis a legjelentősebb kérdésekben egyértelmű jogi szabályozásra és jogharmonizációra törekszik.

Az Irányelv öt fő szabályozási területet érint, amelyek alapvetően az információs társadalmi szolgáltatást nyújtó szolgáltatók tevékenységével kapcsolatosak:

- Az információs társadalomban a szolgáltatói szféra megalapozása: az irányelv célja, hogy e térben a jogi bizonytalanságot eloszlassa.
- A kereskedelmi kommunikációra (reklám, direkt marketing stb.): az alap gondolatok a kommunikáció biztonsága (felhasználó-fogyasztó védelme), valamint az egyes különleges hivatások (például fogorvos) reklámjának megengedése.
- Az online szerződések joghatályai: a szerződéskötési szabadság érvényre juttatása mellett az országnak meg kell teremtenie egy olyan jogi környezetet, amely az elektronikus szerződéskötések feltételeit és joghatályait biztosítja.
- A közreműködők felelősségi körének meghatározása: az alapelv egy felelősségi lánc felépítése.
- Végrehajtás: alapkövetelményként megfogalmazza a tagállamok

¹³ 2000/31/EK Irányelv (58) cikke

¹⁴ Szecskay András, Az Internet alapvető jogi problémái, 2000, 3. oldal
<http://www.szecskay.hu/dynamic/aszy009.pdf> (2009. 12. 21)

közreműködését az online környezet gyors, hatékony jogi rendezésében.¹⁵

A 31/2000/EK Irányelv leggyakrabban az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások fogalmát használja. Az információs társadalmi szolgáltatás fogalmát az Európai Parlament és Tanács 98/48/EK Irányelvével módosított 98/34/EK Irányelvével határozza meg.

Ennek értelmében információs társadalmi szolgáltatásnak minősül:

- Bármilyen (B2B¹⁶, B2C¹⁷ viszonylatban), általában ellenszolgáltatás fejében, vagy akár ingyenesen is nyújtott szolgáltatás (pl. a PestiEst, amelyet a honlap látogatója az internet-hozzáféréseért fizetendő díjtól eltekintve ingyen vehet igénybe, a szolgáltatást a beépített reklámtartalmú közlemények „tartják” el). Ebbe a szolgáltatás-kategóriába tartozik az internet-hozzáférés biztosítása, web-oldal (honlap) fenntartása, e-mail, ingyenes (pl. Freemail) vagy visszerthes szolgáltatások, kereső- és portál szolgáltatás, online termékértékesítés, online szolgáltatások (pl: pénzügyi, szakmai) nyújtása, online kiadó (újság), online szórakoztatás, különösen szerzői művek felhasználása/lehívása letöltési lehetőséggel vagy anélkül (játékok, videó, zene, stb.; ebben a tekintetben fontos az, hogy a szolgáltatás gazdasági jellegű legyen);

- amelyet telekommunikációs eszköz segítségével, elektronikus úton nyújtanak;

- a szolgáltatást igénybe vevő kifejezett megrendelése alapján (amely történhet írásbeli úton vagy ráutaló magatartással – ún. rákattintás, click on útján –, amely kritériumot széleskörűen kell értelmezni, mivel például egy portálon elhelyezett hirdetés is ide tartozik)¹⁸

Az elektronikus kereskedelem szabályozása Romániában

Romániában az interneten megvalósuló kereskedelmet a 2002. június 17-én megjelent 365-ös számú, az elektronikus kereskedelemre vo-

¹⁵ Verebics János, *Internet a jog határán*, 1999, <http://mek.oszk.hu/01400/01401/01401.htm> (2009. 12. 21)

¹⁶ business to business – ebbe a szegmensbe olyan gazdasági elektronikus kapcsolatok tartoznak, amelyek valamennyi résztvevője az üzleti szektort képviseli

¹⁷ business to consumer – ebbe a szegmensébe azokat a szolgáltatásokat soroljuk, amelyek esetében a kereskedelmi tevékenységet üzletszerűen folytató vállalat a végső fogyasztók számára kínálja áruját, szolgáltatását

¹⁸ Szecskay András, *Az Internet alapvető jogi problémái*, 2000, 4. oldal <http://www.szecskay.hu/dynamic/aszy009.pdf> (2009. 12. 21)

natkozó törvény szabályozza. A törvény cikkei az elektronikus kommunikációt, az elektronikus szerződések megkötését és érvényességének feltételeit, az adatok ideiglenes tárolási feltételeit, a szolgáltató kötelezettségeit és jogviták megoldását szabályozza.

Az elektronikus kereskedelem kapcsán releváns szem előtt tartanunk a 2000-ben megjelent 130-as számú kormányrendeletet is, amely a távolsági szerződések megkötését szabályozza. A rendelet szerint távolsági szerződés alatt egy olyan, az árukra és szolgáltatásokra vonatkozó szerződést kell érteni, amely egy szállító és egy vevő között jön létre, a szállító által működtetett rendszer keretében, amely a szerződés megkötése előtt és után kizárólagosan a távolsági kommunikáció valamely technikáját alkalmazta¹⁹. A távolsági elem azt jelenti, hogy a két fél egyidőben, ugyanott nem jelenik meg fizikailag, így a szállító és a vevő tulajdonképpen személyesen nem találkoznak.

A rendelet előírásai szerint a kereskedő kötelezettségei közé tartozik az értesítés feltételeinek online módon történő elérhetővé tétele az ügyfelek számára. Továbbá a kereskedő a szerződés megkötése előtt köteles informálni a vásárlót azonosságáról (név, székhely, elérhetőségi lehetőségek), a termék áráról, tulajdonságairól, a szállítási feltételekről, fizetési lehetőségekről, a jótállásról, valamint az elállási jogokról.

A vásárlók körében nem túlságosan ismert az a lehetőség, hogy joguk van 10 munkanapon belül elállni a szerződéstől, az indoklás kötelezettsége nélkül. Ezt a tíz munkanapot csomagküldés esetén az áru átvételétől kell számítani, szolgáltatás esetén pedig a szerződés megkötésének időpontjától. Ha a felek nem egyeztek meg másképp, a szerződéskötés időpontja az a pillanat, amikor a vásárló megkapja az eladótól a jóváhagyó levelet, miszerint ő (az eladó) valóban megkapta a megrendelést.²⁰ Csomagküldést érintő elállás esetén általában a vásárló köteles a termék visszaküldésével járó költségek terhét viselni. A fogyasztók védelmére szóló jogszabályok az online vásárlásra ugyanúgy vonatkoznak, mint a hagyományos kereskedelemre. A jótállási, garanciális és egyéb fogyasztóvédelmi jogok az online vásárlás esetén is megilletik a vásárlót.

¹⁹ 2000/130. sz. Kormányrendelet, 1. fejezet, 2. paragrafus

²⁰ 2000/130. sz. Kormányrendelet, 1. fejezet, 5. paragrafus

A 2002/365-ös törvény célja, hogy az információs társadalom szolgáltatásainak feltételeit meghatározza, hogy megállapítsa, mely, az elektronikus kereskedelem biztonságát érintő cselekmények minősülnek bűncselekménynek, továbbá szabályozza az elektronikus fizetési eszközök kibocsátását és használatát illetve a pénzügyi műveletek lebonyolításához szükséges azonosító adatok használatát, annak érdekében, hogy ezen szolgáltatások nyújtói kedvező és biztonságos környezetben tudjanak működni és fejlődni.²¹

A törvény öt fő szabályozási területet érint; ezek a következők: az információs társadalom szolgáltatásnyújtása; elektronikus eszközök segítségével létrejött szerződések; a szolgáltatást nyújtók felelőssége; felügyelet és ellenőrzés; jogviták megoldása. Emellett kitér olyan területekre is, mint a kihágási és polgárjogi büntetések; az elektronikus fizetési eszközök kibocsátásával és használatával kapcsolatos bűncselekmények. Ezen utóbbiak keretén belül felsorolja, hogy mely cselekmények tartoznak a kihágások, illetve melyek a bűncselekmények kategóriájába, és hogy azok hogyan büntetendők, továbbá pedig a polgárjogi felelősséget maga után vonó tettekről is beszél.

A szolgáltatásnyújtás keretében a szolgáltatónak kötelessége az ügyfelek és a hatóságok számára néhány fontos információ könnyű, ingyenes, állandó és közvetlen elérhetőségének a biztosítása. Ezen információk a következők: a szolgáltató neve/megnevezése, lakhelye/székhelye, telefon/fax-száma és postai címe, kereskedelmi-jegyzéki száma vagy más azonosító adata, adóbejegyzési száma, az illetékes hatóság azonosító adatai abban az esetben, ha a szolgáltató tevékenysége valamely engedélyezési eljáráshoz kötődik, az ajánlott szolgáltatások díja, szállítási költségek, valamint minden más olyan információ, amelyet köteles a címzettek rendelkezésére bocsátani a hatályos jogszabályok értelmében. A felsorolt adatok akkor teljesítik a törvényben előírt követelményeket (könnyű, állandó, ingyenes, közvetlen elérhetőség), ha megjelennek azon a weboldalon, amelyen a szolgáltató kínálja az elektronikus úton elérhető szolgáltatásait.

Az elektronikus úton kötött szerződések jogi kötőereje azonos a ha-

²¹ 2002/365. sz. Törvény, 2. cikkely, 1. bekezdés

gyományos szerződéseivel abban az esetben, ha teljesültek a szerződés érvényességéhez szükséges előírások²². Annak érdekében, hogy érvényesen létrejöjjön egy elektronikus úton megkötött szerződés, nem szükséges a felek előzetes beleegyezése az elektronikus eszközök használatára vonatkozóan. Az elektronikus úton megkötött szerződések bizonyítására vonatkozóan az általános jog szabályai, valamint a 2001/455-ös, az elektronikus aláírásról szóló törvény előírásai alkalmazandók.

Az elektronikus kereskedelmet szabályozó törvény szerint a szolgáltatónak az ügyfelekkel szemben az elektronikus szerződés megkötésének lépéseivel kapcsolatosan tájékoztatási kötelezettsége van. Meg kell határozni és biztosítani kell azokat a megfelelő, elérhető és hatékony technikai eszközöket, amelyeket az ügyfél rendelkezésére kell bocsátania abban az esetben, ha adataiknak bevitelekor bármilyen hibát követtek el, és azok javítását szeretnék eszközölni, meg kell továbbá határozni a megkötendő szerződés nyelvét.

Az elektronikus úton történő szerződés megkötésére vonatkozóan a törvény azt írja elő, hogy amennyiben a felek nem egyeztek meg más módon, a szerződés attól a pillanattól számít létrejöttnek, amikor a szerződéskötésre irányuló ajánlat elfogadása eljutott az ajánlattevőhöz.

A szolgáltatást nyújtókra alkalmazandóak a polgári- és büntetőjogi felelősségre vonatkozó törvényes előírások, amennyiben azok nem ütköznek az elektronikus kereskedelmet szabályozó törvény előírásaiba. A szolgáltató felel az általa szolgáltatott információkért. Amennyiben az információs társadalom szolgáltatásnyújtása információk továbbításából áll, vagy egy felhasználónak valamely kommunikációs hálózathoz való csatlakozását biztosítja, úgy a szolgáltató nem felel a küldött információkért, ha teljesül a következő három feltétel: az információ küldését nem a szolgáltató kezdeményezte, az információt befogadó személyt nem a szolgáltató választotta, a küldött információ tartalmát a szolgáltató semmilyen módon nem befolyásolta, abban az értelemben, hogy nem tulajdonítható neki a szóban forgó információk semmiféle szűrése vagy módosítása.

A szolgáltatók felelősségvállalásánál a törvény külön cikkelyekben

²² 2002/365. sz. Törvény, 7. cikkely, 1. bekezdés

tárgyalja az információk ideiglenes és végleges tárolására vonatkozó előírásokat.

A felügyelet és ellenőrzés hatékony lebonyolítása érdekében a törvény előír néhány kötelezettséget a szolgáltatást nyújtók számára. Ennek megfelelően azok kötelesek azonnal értesíteni az illetékes hivatalos szervezet a szolgáltatást igénybe vevők látszólagos jogtalan cselekedetei, illetve az általuk szolgáltatott információk látszólagos jogtalanúsága esetén. Továbbá, a szolgáltatást nyújtók az illetékes hatóság kérésére kötelesek minden olyan információt közölni, amelyek azoknak a szolgáltatást igénybe vevőknek az azonosítását teszi lehetővé, akikkel szerződést kötöttek. A szolgáltatást nyújtók kötelesek ideiglenesen vagy véglegesen megszakítani valamely kommunikációs csatornán keresztül az információ szolgáltatását vagy tárolását abban az esetben, ha az ebben illetékes hatóság úgy döntött. Az illetékes hatóság dönthet erről hivatalból, saját belátása szerint, vagy pedig egy érintett személy által benyújtott panasz esetén. Érintett személynek minősül bárki, akinek a szóban forgó információk tartalma bármilyen nemű kárt okozott vagy okozhat. Az illetékes hatóság ilyen értelemben hozott döntését köteles megindokolni és közölni a szolgáltatóval. Az elektronikus kereskedelmet szabályozó törvény előírásainak betartását a Kommunikációs és Információtechnológiai Szabályozó Hatóság ügyeli fel és ellenőrzi.

Az elektronikus kereskedelmet szabályozó törvény a jogviták megoldására vonatkozó előírásaiban körvonalazza, hogy melyek azok a személyek, illetve személycsoportok, akiknek aktív perképessége van: azok a magán és jogi személyek, akik a szóban forgó törvény értelmében valamely alanyi jog vagy érdekeltég jogosultjai és ezen jogukat, illetve érdekeltégüket kizárólag az igazságszolgáltatás útján érvényesíthetik; az Országos Fogyasztóvédelmi Hatóság és annak megyei kirendeltségei; azon entitások, amelyeket a fogyasztók védelmére hoztak létre az EU valamely tagállamában. A szolgáltatást nyújtók igényelhetik a fennálló jogvitának a választott bíróság segítségével történő megoldását, vagy más, peren kívüli utat is választhatnak.

Összegzés

Már a 2000-ben megjelent EK Irányelv előtti időszakra jellemző volt az elektronikus kereskedelem egyre nagyobb térnyerése. Éppen ezért

vált szükségessé az erre a területre vonatkozó jogszabályok megjelenése. Manapság már szinte nem is találunk olyan gazdasági egységet, amely ne venné igénybe az internet segítségével zajló kereskedelmi kommunikáció valamilyen, összetett vagy kevésbé összetett formáját. Elmondható tehát, hogy napjaink, dinamikusan fejlődő információs társadalmában az elektronikus kereskedelem szabályozása létfontosságú.

A Romániában megszületett, elektronikus kereskedelmet szabályozó törvény az Európai Unióban elfogadott, ugyanezen területet szabályozó Irányelv elfogadása után látott napvilágot 2002-ben. Éppen ezért előírásait tekintve összhangban áll az uniós szabályozással.

Irodalomjegyzék

1. Berecz Patrícia, *Elektronikus kereskedelem a gyakorlatban*, 2006, <http://odin.agr.unideb.hu/magisz/Palyazat/Diploma2006/Berecz%20Patricia.pdf> (2010.01.03)

2. Berecz Patrícia, *Elektronikus kereskedelem infrastruktúrája*, 2007, <http://www.avacongress.net/ava2007/presentations/ais/3.pdf> (2009. 12. 20)

3. Magyar Csaba, *Az Internetes kereskedelem múltja, jelene, jövője*, 2004, http://elib.kkf.hu/edip/D_11335.pdf (2009. 12. 20)

4. Szabados Judit, *Az elektronikus kereskedelem bevezetésének beszerzésre gyakorolt hatásai*, 2002, http://elib.kkf.hu/edip/D_9119.pdf (2009. 01. 03)

5. Szecskay András, *Az Internet alapvető jogi problémái*, 2000, <http://www.szecskay.hu/dynamic/aszy009.pdf> (2010. 12. 21)

6. Verebics János, *Internet a jog határán*, 1999, <http://mek.oszk.hu/01400/01401/01401.htm> (2009. 12. 21)

5. http://tudastar.netacademia.net/publikacio/cikk/doc/0104jog_comm.doc (2009. 12. 21)

6. www.jegyzet.hu/notes.aspx?download=1&id=1113 (2009. 12. 20)
Használt jogszabályok:

1. 2002/365 sz. Törvény az Elektronikus Kereskedelemről (Legea Comerțului Electronic)

2. 2000/130 sz. Kormányrendelet a Távolsági Szerződésekről (Ordonanța Guvernului privind regimul juridic al contractelor la distanță)

3. 2000/31/EK Irányelv a belső piacon az információs társadalom-

mal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”) (Directive 2000/31/EC of the European Parliament and of the Council of 8 June 2000 on certain legal aspects of information society services, in particular electronic commerce, in the Internal Market (Directive on electronic commerce))

4. 1998. július 20-i 98/48/EK Irányelv a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás megállapításáról szóló 98/34/EK irányelv módosításáról (Procedure for the provision of information in the field of technical standards and regulations)
